

Sygn. akt I UK 185/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 listopada 2005 r., sygn. akt (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 10 września 2003 r. odmówił ubezpieczonemu J. S. przyznania wcześniejszej emerytury ze względu na niezaliczenie okresu pracy w oddziale kolejowym KWK "P. od dnia 16 września

1967 r. do dnia 31 stycznia 1996 r. jako pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania emerytury. Uzasadniając odwołanie ubezpieczony podnosił, iż jako pomocnik maszynisty w okresie od dnia 1 grudnia 1968 r. do dnia 31 maja 1991 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę przy przeróbce węgla i w tym okresie pobierał wynagrodzenie należne jak za pracę górniczą w szczególnych warunkach. Na potwierdzenie tego, iż dokumenty z zakładu pracy nie oddają prawdziwego stanu faktycznego wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 28 stycznia 2004 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego ustalając, że nie wykazał się on stażem pracy w szczególnych warunkach uprawniającym do przejścia na wcześniejszą emeryturę w wieku 55 lat.

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2005 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy uznając, że zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162 poz. 1118 ze zm.) ubezpieczony mógłby nabyć prawo do emerytury od ukończenia 55 roku życia, gdyby zostały spełnione warunki z § 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a więc jeśli ubezpieczony między innymi wykazałby 20 lat pracy wymienionej w wykazie B stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia dział IV poz.9., tj. pracy wykonywanej bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w zakładach górniczych. Sąd pierwszej instancji, mimo szeregu wątpliwości w konsekwencji uznał, że ubezpieczony wykazał 19 lat i 9 miesięcy takiej pracy. W niniejszej sprawie zeznania przesłuchanych świadków nie dały jednak podstaw do ustalenia, że ubezpieczony w okresie od 26 września 1967 do 1 września 1971r. wykonywał pracę bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla. W wyżej wskazanym okresie wnioskodawca pracował w charakterze robotnika torowego oraz pomocnika maszynisty parowozu na powierzchni. Wymienione prace nie mogą być uznane za pracę wykonywaną bezpośrednio przy przeróbce węgla. Zatem w ocenie Sądu Apelacyjnego wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie

potwierdziły, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie B dział IV poz.9. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Wyrok Sądu drugiej instancji wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną, podnosząc naruszenie przepisów postępowania: - art. 381 kodeksu postępowania cywilnego na skutek pominięcia przez Sąd Apelacyjny dowodów zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, a to dowodu z dokumentu w postaci świadectwa zdania egzaminu z dnia 7 maja 1971 r. uprawniającego do podjęcia obowiązków ustawiacza pociągów oraz dowodów z zeznań świadków [...] na okoliczność faktycznie wykonywanej przez ubezpieczonego pracy przy przeróbce mechanicznej węgla w spornym okresie, - art. 233 § 1 k.p.c. na skutek dokonania przez Sąd Apelacyjny z naruszeniem reguł omawianych w tym przepisie oceny dowodów, które to uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a w konsekwencji doprowadziły także do naruszenia prawa materialnego (art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze) poprzez błędną wykładnię tych przepisów polegającą na przyjęciu, iż praca ubezpieczonego w spornym okresie nie stanowiła pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. naruszenie przepisów postępowania może być uzasadnioną podstawą skargi kasacyjnej tylko wówczas, gdy uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Zarzut naruszenia art. 381 k.p.c., polegającego na pominięciu nowych dowodów, których potrzeba powołania wynikła później, nie jest usprawiedliwioną podstawą skargi kasacyjnej, jeżeli udowodnienie okoliczności, na które dowody te zostały powołane, nie ma wpływu na uwzględnienie żądania strony zgłaszającej dowody. Aby żądanie przyznania emerytury na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostało uwzględnione wnioskodawca powinien

dodatkowo udowodnić okres składkowy lub nieskładkowy wynoszący 3 miesiące. Wymagane powołanym przepisem okresy składkowe i nieskładkowe osób pracujących w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze po osiągnięciu wieku 55 lat wynoszą 20 lat, a wnioskodawca udowodnił dokumentami okresy wynoszące łącznie 19 lat i 9 miesięcy. Sąd Apelacyjny uznał za słuszną odmowę Sądu pierwszej instancji uznania za wiarygodne zgłoszonych przez wnioskodawcę dowodów na okoliczność wykonywania pracy w okresie od 26 września 1967 r. do 1 września 1971 r. bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla. Tylko w tym zakresie rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego jest w kasacji kwestionowane jako oparte na ustaleniach dokonanych z naruszeniem przepisów postępowania. Zdaniem wnoszącego skargę kasacyjną ustalenia byłyby odmienne, gdyby Sąd Apelacyjny zgodnie z dyspozycją art. 381 k.p.c. przeprowadził dowody zgłoszone w apelacji, przy czym dowody te miały potwierdzać inny charakter pracy wykonywany w spornym okresie. Skarżący nie kwestionował oceny Sądu Apelacyjnego, że praca w charakterze robotnika torowego i pomocnika maszynisty nie jest pracą w szczególnych warunkach. Podstawą odmowy uwzględnienia spornego okresu była ocena prawna czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w oddziale kolejowym KWK „P.” od 26 września 1967 do 1 września 1971 r. Sąd Apelacyjny przyjął za udowodnione na podstawie dowodu z dokumentu – świadectwa pracy z dnia 8 lutego 1996r., że w tym okresie wnioskodawca zajmował stanowisko robotnika torowego i pomocnika maszynisty parowozu na powierzchni, a okres wykonywania tych czynności nie jest okresem pracy w szczególnych warunkach, co w konsekwencji nie daje podstaw, iż spełnione zostały warunki z § 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Wymienione stanowiska nie mogły być zaliczone do katalogu prac wymienionych w wykazie B stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia dział IV poz.9., tj. pracy wykonywanej bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w zakładach górniczych. Przepis art. 381 k.p.c. pozostawia uznaniu sądu apelacyjnego uwzględnienie nowych okoliczności faktycznych i dowodów. Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w

postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ale może je także dopuścić (przeprowadzić), chociaż strona mogła je powołać wcześniej. Jest to zatem unormowanie pozostawiające ocenę celowości i możliwości dopuszczenia nowych faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym swobodnemu uznaniu sądu drugiej instancji. W niniejszej sprawie wnioskodawca pismem z dnia 27 września 2005r. wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków [...] na okoliczność, że faktycznie ubezpieczony w spornym okresie pracował bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla na powierzchni. Uzasadnieniem przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków dopiero w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, był rzekomy brak wiedzy na temat miejsca zamieszkania tych osób. Ponadto skarżący utrzymywał, że w podobnym stanie faktycznym i prawnym inny Sąd wydał wyrok uwzględniający odwołania wnioskowanych świadków, którzy pracowali razem z ubezpieczonym. Art. 381 k.p.c. przyjmuje jako zasadę, że nowe fakty i dowody są dopuszczalne w postępowaniu apelacyjnym, a tylko wyjątkowo – z przyczyn wskazanych w tym przepisie – przewiduje możliwość ich pominięcia. W świetle wyżej wskazanych podstaw, twierdzenia ubezpieczonego, iż nie mógł powołać się na te dowody przed Sądem pierwszej instancji, są niewiarygodne. Powoływanie się na rozstrzygnięcie innego Sądu w podobnej sprawie nie obligowało Sądu Apelacyjnego do powołania tych świadków, bowiem nie jest ono dla niego wiążące w tej sprawie. Z kolei dowód z dokumentu w postaci świadectwa zdania egzaminu z dnia 7 maja 1971r. nie potwierdza, że ubezpieczony po tej dacie wykonywał faktycznie obowiązki ustawiacza pociągów na powierzchni, zaliczanego do pracy w warunkach szczególnych. Ponadto wymienione wyżej świadectwo pracy zawiera daty ukończenia kursu maszynistów parowozu (27 października 1982 r.), kursu ustawiaczy (7 maja 1971 r.), kursu pomocników maszynisty (3 czerwca 1968 r.), kursu dyżurnych ruchu (24 maja 1991r.). Natomiast daty podjęcia obowiązków wynikających ze zdobytych kwalifikacji zawodowych są późniejsze. Dla przykładu ubezpieczony obowiązki ustawiacza pociągów na powierzchni podjął dopiero 1 września 1971 r., a obowiązki pomocnika maszynisty 1 grudnia 1968 r. Mając na uwadze, że dowód z zeznań świadków dotyczący okresu sprzed trzydziestu laty nie jest tak wiarygodny, jak dowody z dokumentów przeprowadzone w tym

postępowaniu sądowym, Sąd drugiej instancji słusznie uznał, że przeprowadzenie wnioskowanych dowodów nic istotnego nie wniesie do sprawy.

Ubezpieczony wskazał także, że na skutek dokonania przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów z naruszeniem reguł omawianych w art. 233 k.p.c., doszło do uchybienia, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Odnosząc się do powyższego zarzutu wskazać należy na treść art. 398³ § 3 k.p.c., zgodnie z którym podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skarżący nie może zatem powoływać się skutecznie na brak wszechstronnego i wnikliwego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ponieważ zakres ten nie jest objęty kognicją Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05 (Biul. SN 2005 r. Nr 12, poz. 8). Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/tp/